ASPECTE TEORETICE ŞI PRACTICE PRIVIND LEGEA SOCIETĂŢILOR CU RĂSPUNDERE LIMITATĂ

Mihail PITUŞCAN

CZU: 347.724 mihail.pituscan@yahoo.com

Limited liability companies are an essential pillar of the national economy. Also, the draft bill to the Law on Limited Liability Companies proposes the introduction of many innovative concepts for national legislation, such as Shareholders' Agreement, Sqeeze-out, Phantom stock. Thus, it is absolutely necessary to analyse the new amendments from a theoretical and practical perspective and the risks arising as a result, especially because these concepts and instruments have not been studied by national academics.

Societăţile cu răspundere limitată (SRL) reprezintă un pilon esenţial al economiei Republicii Moldova, contribuind semnificativ la diversificarea sectorului de afaceri şi la stimularea creşterii economice. Legea nr.135/2007 privind societăţile cu răspundere limitată [1] este actul normativ care stabileşte cadrul juridic ce reglementează modul de constituire, funcţionare, reorganizare şi lichidare a societăţilor cu răspundere limitată şi care defineşte societatea cu răspundere limitată drept „o societate comercială cu personalitate juridică al cărei capital social este divizat în părţi sociale conform actului de constituire şi ale cărei obligaţii sunt garantate cu patrimoniul societăţii".

Fiind una dintre cele mai frecvente forme de organizare a activităţilor comerciale în ţară, SRL-urile oferă un echilibru eficient între flexibilitatea operaţională şi răspunderea limitată, atractiv pentru o varietate largă de antreprenori şi investitori [2, p.12]. Ele încurajează iniţiativa privată, promovează inovaţia şi creează locuri de muncă, având un rol vital în dezvoltarea socioeconomică a Republicii Moldova. Prin urmare, înţelegerea profundă a legislaţiei şi a practicilor care guvernează funcţionarea acestor entităţi este de o importanţă deosebită pentru menţinerea unui mediu de afaceri robust şi prosper.

Importanţa acestei lucrări este subliniată de schimbările majore propuse în cadrul legislativ privind societăţile cu răspundere limitată din Republica Moldova [3]. Prezenta teză de licenţă îşi propune să analizeze trecerea de la principiul „se poate doar dacă legea permite" la o paradigmă mult mai flexibilă şi favorabilă dezvoltării afacerilor. Modificarea legii privind societăţile cu răspundere limitată are potenţialul de a oferi oamenilor de afaceri flexibilitatea şi autonomia necesară pentru a-şi dezvolta propriul model de reglementare corporativă, fără a fi împiedicaţi de norme imperative lipsite de justificări solide.

În plus, lucrarea argumentează necesitatea introducerii în legislaţia naţională a instituţiilor pe larg cunoscute şi utilizate în legislaţiile altor state, cum ar fi contractul de realizare a drepturilor între asociaţi, retragerea asociatului, regula „proporţiei

neproporționale”, formarea capitalului de stimulare, favorizând astfel creșterea valorii businessului și stimularea antreprenoriatului în Republica Moldova și adăugând o profunzime mai mare la modelul de funcționare a societăților cu răspundere limitată, permițându-le să se adapteze mai bine la realitățile economice din secolul al XXI-lea.

Până în prezent legislația Republicii Moldova nu prevede nicio dispoziție cu privire la încheierea contractelor privind realizarea drepturilor asociaților (contracte corporative). Întrucât acest tip de contract este pe larg utilizat și recunoscut în întreaga lume, încorporarea acestuia în legislația națională reprezintă o continuitate logică a dezvoltării cadrului juridic care reglementează statutul societăților comerciale. Contractul privind realizarea drepturilor asociaților (*Shareholders' Agreement, Pact societar, корпоративный договор*) este un instrument legal prin care se stabilesc modalitățile specific, prin care asociații unei societăți pot exercita drepturile lor în cadrul societății. Acesta poate include, dar nu se limitează la, clauze privind votul, distribuirea profiturilor, gestionarea afacerii, transferul de părți sociale, soluționarea blocajelor corporative, structura investițională, sferele de influență a părților contractului [4, p.90].

O altă modificare propusă de către grupul de lucru constituie posibilitatea retragerii unui asociat dintr-o societate fără a fi necesară vânzarea părții sociale și fără acordul altor asociați. Această opțiune este cunoscută în dreptul societar sub numele de „*squeeze-out*”, răscumpărare forțată de părți sociale. În așa mod, asociații minoritari (cu o participație de până la 50% din capitalul social) vor putea să se retragă fără a obține acordul celorlalți asociați. În cazul asociatului care deține o participație mai mare de 50% va fi necesar acordul celorlalți asociați, cu excepția cazului în care statutul societății prevede altfel.

Renunțare la regula proporționalității între valoarea părții sociale și drepturile asociate acesteia („proporția neproporțională”) reprezintă, de asemenea, o schimbare inovatoare și semnificativă în cadrul legislativ al societăților. Aceasta oferă o flexibilitate sporită asociaților în stabilirea proporției între valoarea părții sociale și drepturile asociate, cum ar fi dreptul la vot, dreptul la dividende și cota din active în caz de lichidare.

Nu putem să nu atragem atenția asupra introducerii conceptului de capital de stimulare, care poate fi folosit în două moduri. În primul rând, pentru stimularea materială a angajaților sub formă de dividende pentru părți sociale virtuale (*phantom stock*), prin acordarea drepturilor exclusive, angajaților li se oferă oportunitatea de a participa la repartizarea beneficiilor financiare ale societății fără a deveni asociați deplini. În al doilea rând, capitalul de stimulare poate fi folosit la admiterea personalului angajat la majorarea capitalului social. Astfel, propunerea permite ca acești angajați să devină asociați deplini ai societății, iar partea repartizată din capitalul de stimulare se va converti automat în aport la capitalul social al societății, angajatul consolidându-și astfel statutul și implicarea în companie.

Ținând cont de toate modificările, este extrem de important de a examina interesele asociaților minoritari. Coborârea pragului de voturi necesare pentru adoptarea

unor hotărâri la adunările asociaților de la trei pătrimi la două treimi și majorarea capitalului social cu două treimi din voturi poate avea implicații semnificative pentru asociatul minoritar. Totodată, asociații, la crearea societății, pot prevedea aceste riscuri și se pot proteja de ele, prin includerea în statut a pragului de voturi pentru anumite decizii, prin încheierea contractelor privind realizarea drepturilor asociaților sau prin intermediul unui nou mecanism propus, și anume – retragerea asociatului din societate.

În concluzie, proiectul de modificare a legii privind societățile cu răspundere limitată, propus de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, reprezintă o revoluție legislativă, având potențialul de a transforma mediul antreprenorial din Republica Moldova. Acest proiect aduce în discuție principii noi, care permit o mai mare flexibilitate și autonomie pentru antreprenori în realizarea modelului lor de reglementare corporativă.

Referințe:

1. Legea nr.135 din 14-06-2007 privind societățile cu răspundere limitată. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2007, nr.127-130, art.548.
2. СУХАНОВ, Е. *Сравнительное корпоративное право.* Москва: Статут, 2016.
3. Nota informativă la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (reglementarea relațiilor între asociații/fondatorii societăților comerciale) sursă: https://particip.gov.md/ro/download_attachment/18964
4. ГЛУХОВ, Е.В. *Корпоративный Договор. Подготовка и согласование при создании совместного предприятия*. Москва: Статут. 2017.

Recomandat
***Cristina MARTIN**, dr., lector univ.*